Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2025)0326

ELi ja Saudi Araabia vahelised suhted

Euroopa Parlamendi 16. detsembri 2025. aasta resolutsioon ELi ja Saudi Araabia vaheliste suhete kohta (2025/2082(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 205–222,

– võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Saudi Araabia kohta, eelkõige 25. oktoobri 2018. aasta resolutsiooni ajakirjaniku Jamal Khashoggi tapmise kohta Saudi Araabia konsulaadis Istanbulis[1], 11. veebruari 2021. aasta resolutsiooni humanitaar- ja poliitilise olukorra kohta Jeemenis[2] ning 8. juuli 2021. aasta resolutsiooni surmanuhtluse kohta Saudi Araabias, eelkõige Mustafa Hashem al-Darwishi ja Abdullah al-Howaiti juhtumite kohta[3],

– võttes arvesse komisjoni ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 18. mai 2022. aasta ühisteatist strateegilise partnerluse kohta Pärsia lahe piirkonnaga (JOIN(2022)0013) ning nõukogu 20. juuni 2022. aasta järeldusi selle kohta,

– võttes arvesse nõukogu volitusi, et alustada läbirääkimisi individuaalsete strateegilise partnerluse lepingute sõlmimiseks Pärsia lahe Araabia riikide koostöönõukogu (Pärsia lahe koostöönõukogu (GCC)) riikidega ning vastavalt Bahreini Kuningriigi, Kuveidi Riigi, Omaani Sultaniriigi, Katari Riigi, Saudi Araabia Kuningriigi ja Araabia Ühendemiraatidega,

– võttes arvesse ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu 16. oktoobri 2024. aasta esimese tippkohtumise ühisavaldust,

– võttes arvesse ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu 29. ühisnõukogu ning ministrite kohtumise 6. oktoobri 2025. aasta ühisavaldust,

– võttes arvesse soovitust võtta vastu nõukogu otsus, mis käsitleb uusi läbirääkimisjuhiseid piirkondliku vabakaubanduslepingu ja

---

1 ELT C 345, 16.10.2020, lk 67.
2 ELT C 465, 17.11.2021, lk 126.
3 ELT C 99, 1.3.2022, lk 185.

kahepoolsete vabakaubanduslepingute sõlmimiseks Pärsia lahe Araabia riikide koostöönõukogu riikide ja vastavalt Bahreini Kuningriigi, Kuveidi Riigi, Omaani Sultaniriigi, Katari Riigi, Saudi Araabia Kuningriigi ja Araabia Ühendemiraatidega (COM(2025)0194),

– võttes arvesse Euroopa välisteenistuse ja Saudi Araabia Kuningriigi välisministeeriumi vahel 3. oktoobril 2021. aastal allkirjastatud koostöökokkulepet,

– võttes arvesse 20. detsembril 2024. aastal Ar-Riyādhis toimunud neljandat ELi ja Saudi Araabia Kuningriigi inimõigustealast dialoogi,

– võttes arvesse 2020. aasta detsembris kasutusele võetud kogu maailmas rakendatavat inimõiguste rikkujate vastast ELi sanktsioonirežiimi,

– võttes arvesse inimõiguste kaitsjaid käsitlevaid ELi suuniseid, mis võeti vastu 2004. aasta juunis ja mida ajakohastati 2008. aastal,

– võttes arvesse ÜRO kohanimeekspertide rühma 8. aprilli 2025. aasta aruannet Saudi Araabia Kuningriigi kohta (2025/169/CRP.169),

– võttes arvesse ÜRO 18. detsembri 1979. aasta konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55,

– võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A10-0230/2025),

A. arvestades, et Saudi Araabia on ELi oluline kahepoolne ja piirkondlik partner; arvestades, et oluline on süvendada neid suhteid strateegilise partnerluse suunas, mille eesmärk on tugevdada kahepoolseid suhteid ja edendada koostööd eri sektorites, sealhulgas kaitse-, kultuuri- ja innovatsioonivaldkonnas, kuid eelkõige energeetikas;

B. arvestades, et Saudi Araabia on ELi suuruselt seitsmeteistkümnes kaubanduspartner maailmas ja EL on Saudi Araabia suurim välisinvestor;

C. arvestades, et viimase kümne aasta jooksul on Saudi Araabia ja Hiina süvendanud oma sidemeid Saudi Araabia projekti „Vision 2030“ raames ning Saudi Araabiast on saanud suurim Hiina algatuse „Üks vöönd, üks tee“ investeeringute saaja, sealhulgas investeeringud strateegilisse taristusse, nagu sadamad ja digivõrgud; arvestades, et Hiina on olnud Saudi Araabia toornafta peamine ostja alates 2019. aastast; arvestades, et Saudi Araabia ja Hiina tõhustasid koostööd välispoliitika, julgeoleku, energeetika, kaubanduse ja tehnoloogia valdkonnas, luues 2016. aastal kõrgetasemelise ühiskomitee ja allkomiteed;

D. arvestades, et Saudi Araabia tugevdab suhteid Indiaga, eelkõige India – Lähis-Ida – Euroopa majanduskoridori (IMEC) projekti kaudu, mille eesmärk on parandada Araabia poolsaare kaudu Aasia ja Euroopa vahelist ühenduvust;

E. arvestades, et Saudi Araabia laiendab veelgi oma rolli usaldusväärse piirkondliku vahendaja ja peamise rahvusvahelise osalejana ning on äärmiselt oluline, et Saudi Araabia teeks seda inimõigusi ja rahvusvahelist õigust täielikult järgides ja edendades;

F. arvestades, et Rahvusvahelises Kohtus on pooleli 29. detsembril 2023. aastal Lõuna-Aafrika poolt algatatud kohtuasi seoses genotsiidi vältimise ja selle eest karistamise konventsiooni kohaldamisega Gaza sektoris (Lõuna-Aafrika *vs.* Iisrael);

G. arvestades, et Saudi Araabia tugevdab ELiga dialoogi ja koostööd inimõiguste valdkonnas;

H. arvestades, et inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse austamise edendamine välispoliitikas, sealhulgas kaubanduses, on ELi aluslepingutest tulenev kohustus, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklites 3 ja 21;

I. arvestades, et ÜRO naiste diskrimineerimise likvideerimise komitee on oma 2024. aasta oktoobri järeldustes Saudi Araabia kohta väljendanud muret juurdunud diskrimineerivate tavade, naisaktivistide ahistamise ja karistusmeetmete, sealhulgas surmanuhtluse kasutamise laiema mõju pärast;

J. arvestades, et järgmine ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu tippkohtumine, mis peaks toimuma 2026. aastal Ar-Riyādhis, on keskse tähtsusega, et veelgi laiendada ELi ja Saudi Araabia suhete ulatust ning tugevdada koostööd vastastikust huvi pakkuvates olulistes küsimustes;

ELi ja Saudi Araabia kahepoolsed suhted

1. rõhutab ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu kui Vahemere laienenud piirkonna kahe juhtiva osaleja positiivset koostööd ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu esimesel tippkohtumisel 2024. aastal; kinnitab, et ELi eesmärk on tugevdada kahepoolseid sidemeid iga Pärsia lahe koostöönõukogu riigiga strateegilise partnerluslepingu kaudu, mis lahendaks ELi ja Saudi Araabia vahelise kahepoolsete suhete õiguslikult siduva raamistiku puudumise, andes võimaluse süvendada ja laiendada koostööd sellistes valdkondades nagu välis- ja julgeolekupoliitika, õigusküsimused ja õiguskaitse, kaubandus ja investeeringud, energeetika ja kliima, digiüleminek, keskkond, teadusuuringud ja innovatsioon, tehisintellekt, ühendatus, digitaalne juhtimine, haridus, kultuur, teadusuuringud, noored ja inimestevahelised kontaktid, ning tagada inimõiguste ja töötajate õigustega seotud reformid Pärsia lahe koostöönõukogu riikides;

2. väljendab heameelt Saudi Araabia ja ELi vahelise kooskõlastamise ja koostöö üle välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas;

3. tõstab esile ELi ja Saudi Araabia edasise majanduskoostöö potentsiaali kestliku energia, kriitiliste toormete, infotehnoloogia ja ettevõtluse valdkonnas, märkides, et ELi ja Saudi Araabia vaheline majanduskoostöö on kahepoolsete suhete nurgakivi; nõuab, et nendes valdkondades suurendataks ELi ja Saudi Araabia koostööd; toetab seda, et Saudi Araabia järgiks hoolsuskohustust käsitlevaid ELi õigusakte, kui ta sõlmib majandus- või äritehinguid äriühingutega, mis kuuluvad Saudi Araabia avalikule investeerimisfondile või on sellega seotud;

4. rõhutab, et ELi ja Saudi Araabia koostöö süvendamine energeetika ja kaubanduse valdkonnas peaks suurendama ELi strateegilist autonoomiat, mitmekesistades lühikese aja jooksul usaldusväärseid energia tarneallikaid; rõhutab, et kuigi Saudi Araabia on endiselt peamine ülemaailmne osaleja fossiilenergiaturgudel, on ta asunud ka mitmekesistamise ja kestlikkuse teele, tehes investeeringuid taastuvenergiasse, eelkõige suuremahulistesse päikeseenergia- ja vesinikuprojektidesse; märgib, et Saudi Araabia on praegu üks maailma kümnest suurimast energia salvestamise turust, edendades veelgi oma juhtpositsiooni taastuvenergia valdkonnas; rõhutab, et Saudi Araabia tohutu päikeseenergiapotentsiaali ärakasutamine koos ELi kõrgetasemelise taastuvenergiatehnoloogiaga võib võimaldada ühisalgatusi keskkonnahoidliku vesiniku, säästvate kütuste ja järgmise põlvkonna energiataristu valdkonnas;

5. kinnitab veel kord, et EL on pühendunud Saudi Araabia sotsiaal-majandusliku mitmekesistamise ja reformide, sealhulgas kestliku arengu edendamise toetamisele;

6. kinnitab veel kord, et EL on jätkuvalt pühendunud turvalise ja vastastikku kasuliku viisavaba reisimise korra edendamisele Pärsia lahe koostöönõukogu viie ülejäänud riigiga, et tagada nende võrdne kohtlemine, mida võiks hinnata uue ELi viisastrateegia kontekstis; märgib Saudi Araabia turistide märkimisväärset majanduslikku tähtsust ELi liikmesriikide jaoks, eelkõige selliste oluliste sektorite toetamisel nagu külalismajandus, jaekaubandus ja kultuuritööstus; rõhutab, et Saudi Araabia kodanikud ei kujuta endast ebaseaduslikust rändest tingitud surve allikat[4], ning kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles kaaluma Schengeni viisavabaduse kehtestamist, kui astmeline mehhanism on juba kasutusele võetud, et

---

[4] Komisjoni 22. aprilli 2024. aasta rakendusotsus, millega kehtestatakse kohandatud normid mitmekordsete viisade andmise kohta Saudi Araabias elavatele Saudi Araabia kodanikele, kes taotlevad Saudi Araabias lühiajalist viisat, ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni rakendusotsus C(2022)8007 (C(2024)2689).

hõlbustada turismi, edendada inimestevahelist suhtlust ning veelgi tugevdada majandus- ja kultuurisidemeid ELi ja Saudi Araabia vahel;

7. kutsub üles, et EL hõlbustaks veelgi regulatiivset koostööd, mis aitab Saudi Araabiat püüdlustes kehtestada reegleid ja menetlusi edukaks energiavarustuse mitmekesistamiseks ja sotsiaal-majanduslikeks reformideks; ergutab tugevamaid partnerlusi ELi ja Saudi Araabia haridus- ja teadusasutuste vahel, sealhulgas programmide nagu Erasmus Mundus ja „Euroopa horisont“ kaudu; rõhutab, kui oluline on luua vajalikud tingimused üliõpilaste liikuvuse suurendamiseks; rõhutab, et noorte vahetusvõimaluste suurendamine aitab märkimisväärselt kaasa ELi, Saudi Araabia ja Pärsia lahe piirkonna kui terviku vaheliste suhete tugevdamisele;

Saudi Araabia välispoliitilised prioriteedid ja võimalused ELi jaoks

8. rõhutab Saudi Araabia kasvavat tähtsust diplomaatilise osalejana ning tema märkimisväärset panust piirkondlikku ja ülemaailmsesse stabiilsusesse, eelkõige seoses Iisraeli sõjaliste operatsioonidega Gazas ning hiljutiste arengutega Süürias, Liibanonis, Jeemenis, Punasel merel ja Sudaanis;

9. nõuab tugevamat välis- ja julgeolekukoostööd, võttes arvesse piirkondlikke eskalatsioone; rõhutab, et nii ühisteatises strateegilise partnerluse kohta Pärsia lahe riikidega kui ka tulevases strateegilise partnerluse lepingus nõutakse tihedamat koostööd poliitika- ja julgeolekuvaldkonnas; rõhutab, et selline koostöö peab põhinema tõelisel ja ühisel pühendumusel austada rahvusvahelist õigust, sealhulgas inimõigusi, rahvusvahelist humanitaarõigust ja ÜRO põhikirja; väljendab toetust nõukogu 2025. aasta juuli otsusele, millega antakse Euroopa Komisjonile ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale luba alustada Saudi Araabia Kuningriigiga läbirääkimisi strateegilise partnerluse loomiseks; tunnistab, et see algatus annab pöördelise võimaluse edendada liidu strateegilisi huve, edendada piirkondlikku stabiilsust ning tõhustada koostööd energeetika ja julgeoleku valdkonnas; nõuab mõlema poole tugevat ja aktiivset osalemist kogu läbirääkimisprotsessi vältel, et tagada läbirääkimiste kiire ja õigeaegne lõpuleviimine; rõhutab, et ELi tõhustatud koostöö Saudi Araabiaga peaks samuti aitama tugevdada ühiseid rahu ja stabiilsuse püüdlusi ning kaitsta mitmepoolset reeglitel põhinevat süsteemi;

10. rõhutab Saudi Araabia olulist diplomaatilist rolli, eelkõige pingete leevendamise toetamisel Jeemenis, meresõidu turvalisuse tugevdamisel Punasel merel, Ukraina üle peetavate kõneluste korraldamisel ja Sudaani käsitleva dialoogi hõlbustamisel, aidates seeläbi konstruktiivselt kaasa piirkondlikule ja rahvusvahelisele stabiilsusele;

11. kutsub Saudi Araabiat üles jätkama ELi ja Saudi Araabia koostööd terrorismivastases võitluses ja radikaliseerumise ennetamisel, mis peab toimuma kooskõlas rahvusvaheliste inimõiguste standarditega; rõhutab, kui oluline on ELi ja Saudi Araabia vaheline ulatuslik kooskõlastamine nendes valdkondades;

12. tunnustab Saudi Araabia jõupingutusi, et soodustada pingete leevendamist seoses Iisraeli sõjaliste operatsioonidega Gazas; tuletab meelde oma seisukohta, mida väljendati Euroopa Parlamendi 11. septembri 2025. aasta resolutsioonis „Viimase piirini viidud Gaza: ELi tegevus näljahäda leevendamiseks ning pakiline vajadus vabastada pantvangid ja liikuda kahe riigi kooseksisteerimisel põhineva lahenduse suunas“[5] ning väljendab heameelt 29. juuli 2025. aasta New Yorgi deklaratsiooni üle Palestiina küsimuse rahumeelse lahendamise ja kahe riigi kooseksisteerimisel põhineva lahenduse rakendamise kohta ning selle heakskiitmise üle ÜRO Peaassambleel 12. septembril 2025;

13. tunnustab Iisraeli ja teatavate Araabia riikide jõupingutusi diplomaatiliste suhete normaliseerimiseks Iisraeliga 2020. aasta Aabrahami lepingute alusel; nõuab, et EL toetaks algatusi, mille eesmärk on luua laiapõhjaline piirkondlik ja rahvusvaheline toetus Araabia maailma ja Iisraeli suhete paremaks tulevikuks kahe riigi kooseksisteerimisel põhineval lahendusel ELi raamistikus, et edendada piirkondlikku stabiilsust;

14. tunnustab Saudi Araabia märkimisväärset diplomaatilist ja rahalist panust Süürias, sealhulgas piirkondlike konsultatsioonide ning laiemate stabiliseerimis- ja ülesehituspüüdluste kaudu; kutsub Saudi Araabiat ja tema partnereid piirkonnas üles abistama Süüria üleminekuvalitsust püsiva ja kaasava poliitilise ja julgeolekustruktuuri loomisel; rõhutab, kui oluline on säilitada Süüria suveräänsus ja territoriaalne terviklikkus ning Süüria vähemuste osalemine ja kaitse; nõuab tõhustatud koostööd ELi ja Saudi Araabia vahel, et tegutseda Süürias rahumeelse ja kaasava ülemineku heaks ning kaitsta kristlasi ja kõiki kogukondi Süürias, tagades nende turvalisuse, usuvabaduse ja kultuuripärandi kaitse;

15. kinnitab veel kord ELi toetust Liibanoni poliitilisele ja sotsiaal-majanduslikule ülesehitamisele ning rõhutab ELi ja Saudi Araabia koostöö tähtsust ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1701 (2006) rakendamisel, toetamaks Liibanoni relvajõude; väljendab heameelt Liibanoni valitsuse jõupingutuste üle ja nõuab Hezbollah’ desarmeerimist; kordab, kui oluline on, et kõik piirkonna riigid austaksid Liibanoni suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust, kutsudes samal ajal kõiki osapooli üles kaitsma ÜRO ajutiste vägede rahuvalvajaid Liibanonis (UNIFIL);

---

5 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2025)0199.

16. tunnustab Saudi Araabia konstruktiivset rolli praeguste piirkondlike pingete keskel, Saudi Araabia ja Araabia Ühendemiraatide tihedamat koostööd ning diplomaatilist suhete järkjärgulist normaliseerimist Iraaniga; rõhutab ELi ja Saudi Araabia kooskõlastamist Iraani käsilaste ohjeldamisel ja Iraani tuumaprogrammi edasise arendamise peatamisel;

17. rõhutab ELi ja Saudi Araabia ühist prioriteeti saavutada Jeemenis püsiv rahu ning tunnustab Saudi Araabia jätkuvat pühendumust saavutada Jeemenis kaasav poliitiline lahendus; kutsub Saudi Araabiat üles toetama sõltumatut rahvusvahelist uurimismehhanismi rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumiste uurimiseks Jeemenis aastatel 2015–2022; ergutab suurendama ELi ja Saudi Araabia humanitaarabi Jeemenile ning tegema ühiseid jõupingutusi, et võidelda abitöötajate sihikule võtmise vastu;

18. väljendab heameelt 2025. aasta jaanuaris Ar-Riyādhis peetud ÜRO vahendatud kõneluste üle, mille eesmärk oli koostada tegevuskava kaasava rahu saavutamiseks Jeemenis, mis tõi kaasa edusammud al-Houthi desarmeerimise ajakava osas; märgib, et see sõltub endiselt Saudi Araabia majandusabist;

19. rõhutab ELi vankumatut pühendumust tagada Punases meres mereteede ja rahvusvaheliste meresõiduõiguste kaitse; rõhutab Saudi Araabia pühendumust meresõidu turvalisusele ning nõuab tihedamat poliitilist ja luurealast koostööd ELi juhitavate merevägede (EUNAVFOR) operatsioonis ASPIDES ja laiemalt ELi liikmesriikidega;

20. väljendab heameelt Saudi Araabia osalemise üle Ukraina sõja relvarahu üle peetavate läbirääkimiste korraldamises; nõuab tungivalt, et Saudi Araabia teeks tihedamat koostööd oma partneritega Venemaa Föderatsiooni vastu suunatud sanktsioonide toetamisel ja võtaks meetmeid, et aidata lõpetada Venemaa varilaevastiku tegevus;

21. võtab teadmiseks Saudi Araabia võetud kohustuse investeerida Ameerika Ühendriikidesse 600 miljardit USA dollarit, sealhulgas kaitsekokkulepe ja strateegiline koostöö kujunemisjärgus tehnoloogiate valdkonnas;

22. tunnustab Saudi Araabia rolli mitmepoolse koostöö edendamisel, sealhulgas tema üha suurema rolli kaudu Aafrikas, eelkõige Sahelis, ja Aasias; nõuab ELi ja Saudi Araabia vahel tihedamat koordineerimist energiakoostöö, piirkondadevahelise taristu arendamise, suutlikkuse suurendamise, inimkapitali arendamise, rahastamisvahendite ja investeerimismehhanismide valdkonnas kogu Aafrika mandril; rõhutab, kui oluline on integreerida Saudi Araabia juhitavad projektid ELi raamistikega, sealhulgas algatusega „Global Gateway“;

23. märgib, et Saudi Araabia on ametlikult kutsutud BRICS-riikide rühma liikmeks; märgib, et Saudi Araabia suhtlemine BRICS-riikidega kajastab suunda mitmekesiste liitude poole; nõuab, et EL teeks Saudi Araabiaga konstruktiivset koostööd mitmepoolsetel foorumitel, et kaitsta vastastikuseid kaubandus- ja investeerimishuve;

24. võtab teadmiseks Saudi Araabia ja Türgi vaheliste kahepoolsete suhete tugevdamise, eelkõige julgeoleku ja kaitse valdkonnas; kutsub Saudi Araabiat üles kasutama seda suhtlust selleks, et veenda Türgit andma konstruktiivne panus Lähis-Ida rahuprotsessi, tunnistades Hamasi terroriorganisatsiooniks ning lõpetades tema poliitilise, majandusliku ja logistilise toetamise;

25. väljendab heameelt Saudi Araabia järjekindla seisukoha üle käsitada Moslemi Vennaskonda terroriorganisatsioonina ning kutsub ELi ja selle liikmesriike üles seda eeskuju järgima ja tunnistama Moslemi Vennaskonna terroriorganisatsiooniks;

Saudi Araabia sotsiaal-majanduslikud muutused ja võimalused ELi jaoks

26. väljendab heameelt Saudi Araabia ambitsioonika kava Vision 2030 üle, milles esitatakse sisukad sotsiaal-majanduslikud reformid riigi ja selle institutsioonide ajakohastamiseks ning majanduse mitmekesistamiseks;

27. nõuab, et Saudi Araabia kujundaks ümber oma energiamaastiku ning liiguks oma kava Vision 2030 raames taastuvenergia ja saastevaba vesiniku suunas; kutsub Saudi Araabiat üles täitma oma Pariisi kokkuleppest tulenevaid kohustusi ja järgima ÜRO eksperdiarvamust; märgib, et EL on valmis tegema koostööd Saudi Araabia partneritega projektides, millega edendatakse mõlema piirkonna keskkonnaeesmärke; rõhutab Saudi Araabia Kuningriigi pühendumust energiasüsteemi ümberkujundamisele, tuletades meelde tema lubadust saavutada 2060. aastaks nullnetoheide ja toota 2030. aastaks 50 % oma elektrist taastuvatest energiaallikatest; väljendab sellega seoses heameelt Saudi Araabia juhtprojekti üle toota 2030. aastaks neli miljonit tonni taastuvallikatest toodetud vesinikku aastas;

28. rõhutab Saudi Araabia rolli üha olulisema osalejana mineraalide tarneahelates ja jõupingutusi viia oma tegevus kooskõlla rahvusvaheliste parimate tavadega; rõhutab, et ELi ja Saudi Araabia koostöö ulatuse laiendamine selles valdkonnas on keskse tähtsusega, et veelgi tugevdada ELi riskide vähendamise strateegiat ja liidu püüdlusi mitmekesistada oma toorainetarneid;

29. tõdeb, et Saudi Araabia on teinud edusamme noorte töötuse kõrge määra vähendamisel, langetades selle 35,01 %-lt 2006. aastal 16 %-

le 2023. aastal; soovitab Saudi Araabial jätkata selle mureküsimuse prioriteediks seadmist;

30. väljendab heameelt Saudi Araabia ametivõimude lähenemisviisi üle, mida iseloomustab suurema sallivuse omaksvõtmine ja piiravast usupoliitikast loobumine; märgib otsest seost sallivuse ja kestliku majanduskasvu vahel, rõhutades, et avatus ja kaasatus soodustavad innovatsiooni, investeeringuid ja sotsiaalset progressi; tunnustab Saudi Araabias läbi viidud positiivseid õppekavareforme, sealhulgas eelkõige diskrimineeriva religioosse sisu eemaldamist, ergutades samal ajal tegema selles valdkonnas veelgi suuremaid edusamme; ergutab Saudi Araabiat neid reforme jätkama;

31. rõhutab märkimisväärseid edusamme, mida Saudi Araabia on teinud naiste osakaalu suurendamisel tööjõus, mis on tõusnud 36 %-ni, ning asjaolu, et naistele on antud sõiduki juhtimise õigus ja õigus reisida ilma meeste eestkosteta; rõhutab, et naiste tööjõus osalemine on Saudi Araabias alates 2017. aastast enam kui kahekordistunud; märgib, et Saudi Araabia naistele kuulub nüüd 45 % VKEdest ja 17 % kõigist ettevõtetest; on seisukohal, et need suundumused kajastavad alates 2018. aastast algatatud õigusreformide mõju, sealhulgas sõidukijuhtimiskeelu kaotamine[6], ahistamisvastase seaduse vastuvõtmine ja uued isikustaatust käsitlevad määrused, millega tõstetakse abieluea alampiiri 18 eluaastani ja tugevdatakse naiste autonoomiat; rõhutab neid saavutusi ja ergutab jätkama reforme, mille eesmärk on veelgi edendada naiste õigusi ja osalemist avalikus elus, kusjuures naiste osakaal avalikus teenistuses, sealhulgas kõrgematel diplomaatilistel ametikohtadel on praegu 41 %, šuura nõukogu liikmete seas on naisi 20 % ja esimene araabia moslemi naine reisib kosmosesse; märgib, et edusammudest hoolimata esineb endiselt probleeme, sealhulgas seoses isikliku staatuse seadusega ning meeste ja naiste ebavõrdsusega abielus, abielulahutuse, lapse hooldusõiguse, pärimis- ja omandiõiguse valdkonnas;

32. märgib, et Saudi Araabia on EXPO 2030 ja FIFA 2034. aasta maailmameistrivõistluste korraldamise eel käivitanud mitu ambitsioonikat taristuprojekti; loodab Saudi Araabia valitsuse suutlikkusele tagada töötajate õigus ühinemisvabadusele ning rõhutab, et töötajate kohtlemine ja õigused ning võõrtööliste suremus tööõnnetustes Saudi Araabias valmistab endiselt muret; tunnustab Saudi Araabia tööreformi algatuse raames tehtud reforme, kutsudes samas Saudi Araabiat üles tagama 2025. aasta kafala sponsorlussüsteemi kaotamise täieliku rakendamise ning kindlustama töötajate streigi- ja kollektiivläbirääkimiste õiguse; ootab, et Saudi Araabia kasutaks 2034. aasta FIFA maailmameistrivõistlustega seoses võimalust ja jätkaks selle ajani

---

6 Maailma Majandusfoorum, „Saudi women are now legally allowed to drive“ (Saudi naistel on nüüd seaduslik õigus autot juhtida), 25. juuni 2018.

reformide elluviimist; nõuab tungivalt, et Saudi Araabia järgiks ELi õigusakte seoses hoolsuskohustuse ja järelevalvega värbamisettevõtete üle, tagamaks et nad katavad kõik töötajate töölevõtmisega seotud kulud ja tasud, ning looks fondi töötajate makstud ebaseaduslike värbamistasude hüvitamiseks;

33. tõdeb võimalusi ja sarnaseid huve teha ELi ja Saudi Araabia koostööd ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu strateegilise partnerluse raames ning ELi algatuse „Global Gateway“ kaudu India, Lähis-Ida ja Euroopa majanduskoridori (IMEC) algatuse raames, mis peaks eeldatavasti soodustama investeeringuid elektrikaablitesse, merealustesse telekommunikatsiooni- ja andmesidekaablitesse ning saastevaba vesiniku torujuhtmetesse; hindab selle potentsiaali ühendada ELi mitmeliigiliste transpordiühenduste kaudu; võtab teadmiseks Ameerika Ühendriikide osalemise; nõuab tungivalt IMECi rahastamispuudujäägi kõrvaldamist ELi, USA ja Pärsia lahe investeeringute kaudu ning kestliku taristu arendamise edendamist; rõhutab IMECi strateegilist tähtsust piirkondliku ühenduvuse, majandusintegratsiooni ja geopoliitilise koostöö ümberkujundava jõuna; märgib potentsiaali laiendada koostööd strateegilise digitaristu, sealhulgas Pärsia lahe piirkonda ja Euroopat ühendavate mitmekesiste ja turvaliste andmeteede valdkonnas, ühise eesmärgiga suurendada Euroopa digitaalset vastupanuvõimet, andmeturvet ning ühenduvust Aasia ja Aafrikaga; tunnustab Saudi Araabia Kuningriigis asuva Euroopa Kaubanduskoja (ECCKSA) jätkuvaid jõupingutusi Euroopa ettevõtete ja Saudi Araabia vahelise koostöö edendamiseks transpordi- ja logistikataristu valdkonnas kooskõlas hoolsuskohustust käsitlevate ELi õigusaktidega;

Inimõigused

34. nõuab ELi ja Saudi Araabia vahel tihedamat koostööd inimõiguste valdkonnas; väljendab heameelt ELi ja Saudi Araabia Kuningriigi inimõigustealaste dialoogide üle, mida juhivad Saudi Araabia inimõiguste komisjon ja ELi inimõiguste eriesindaja ning mille neljas inimõigustealane dialoog toimus 2024. aasta detsembris Ar-Riyādhis; märgib, et arutelud hõlmasid paljusid inimõigustega seotud küsimusi, sealhulgas naiste ja vähekaitstud rühmade õigusi, õigusriiki, õigust õiglasele kohtulikule arutamisele, surmanuhtlust, sõna-, kogunemis- ja ühinemisvabadust, inimkaubandust, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi õigusi ning ELi ja Saudi Araabia Kuningriigi kahepoolset koostööd ja tegevust mitmepoolsetel inimõiguste foorumitel; rõhutab, et inimõigustealased dialoogid on oluline platvorm rahvusvaheliste inimõiguste valdkonnas seisukohtade vahetamiseks ja mitmepoolse koostöö tugevdamiseks ning rõhutab, et selle ja kõigi muude ELi peetavate inimõigustealaste dialoogide eesmärk peaks olema tagada konkreetsed, mõõdetavad ja ajaliselt piiritletud edusammud inimõiguste valdkonnas, sealhulgas inimõigustealased reformid, kuritarvitusliku poliitika lõpetamine, kuritarvituste eest vastutusele võtmise tagamine ja ebaõiglaselt

vangistatud isikute vabastamine; nõuab, et loodaks struktureeritud ELi järelevalvemehhanism, mis sisaldaks selgeid võrdlusaluseid, ajakava ja järelmeetmeid, et ergutada edasiminekut Saudi Araabia inimõigustealastes reformides; nõuab tungivalt, et EL ja selle liikmesriigid lepiksid kahepoolse partnerluslepingu läbirääkimistel Saudi Araabiaga vastastikku kokku inimõiguste alastes tingimuses, sealhulgas, kuid mitte ainult, põhiliste inimõiguste ja töötajate õiguste konventsioonide ratifitseerimine Saudi Araabia poolt ning ebaõiglaselt vangistatud isikute vabastamine;

35. tunnustab Saudi Araabias rakendatud sotsiaalseid reforme, nagu uued tsiviiltehingute seadused, edasiliikumine naiste mõjuvõimu suurendamisel, karistusseadustiku koostamine, võõrtöötajate kafala sponsorlussüsteemi reformimine ja uute tööalaste reeglite rakendamine; märgib siiski, et Saudi Araabia õigussüsteem seisab silmitsi probleemidega, mis tulenevad kodifitseeritud kriminaalõiguse puudumisest ja tuginemisest laialt määratletud õigusaktidele, tagamaks et teatavaid õigusi ei kriminaliseerita;

36. tõdeb kodanikuühiskonna kasvavat osalust Saudi Araabias, kus on rohkem kui 5400 registreeritud ühendust ja organisatsiooni, ning nõuab täiendavaid meetmeid selle positiivse suundumuse toetamiseks ja säilitamiseks; väljendab muret selle pärast, et üha rohkem vahistatakse aktiviste, kodanikuühiskonna aktiviste, intellektuaale ja inimõiguste kaitsjaid, kes kasutavad kooskõlas rahvusvahelise inimõigustealase õigusega oma õigust väljendusvabadusele nii internetis kui mujal; ergutab Saudi Araabiat vaatama läbi terrorismi määratlust kooskõlas rahvusvaheliste standarditega; nõuab, et viivitamata vabastataks oma õiguste rahumeelse kasutamise eest kinni peetud isikud, eelkõige peamised aktivistid, inimõiguste kaitsjad, rahumeelsed kriitikud, akadeemikud ja vaimulikud, ning nõuab, et vabastatute puhul kaotataks reisikeelud; tuletab meelde, et Euroopa Parlament andis 2015. aastal Sahharovi auhinna Saudi Araabia blogijale Raif Badawile; nõuab tungivalt, et Saudi Araabia laiendaks juurdepääsu ja riigikülastusi suuremale hulgale inimõiguste organisatsioonidele;

37. tunnustab Saudi Araabia inimõiguste strateegiat 2034. aasta FIFA maailmameistrivõistluste jaoks; kinnitab veel kord ELi valmisolekut toetada Saudi Araabia jätkuvaid inimõigustealaseid, töö- ning õigusreforme; nõuab tihedamat koostööd ÜRO ja Rahvusvahelise Tööorganisatsiooniga võõrtöötajate õiguste valdkonnas, et viia ellu täiendavaid terviklikke ja kaasavaid tööreforme kooskõlas rahvusvaheliste standarditega eelkõige EXPO 2030 ja 2034. aasta FIFA maailmameistrivõistluste eel, tagamaks et kõiki võõrtöötajate surmajuhtumeid ja nendega juhtunud õnnetusi, olenemata nende näilisest põhjusest, ajast ja kohast, uuritakse nõuetekohaselt ning surnud töötajate perekonnad saavad õiglast ja õigeaegset hüvitist;

38. kinnitab veel kord ELi pühendumust surmanuhtluse kaotamisele mis tahes asjaoludel ning ELi põhimõttelist pühendumust teha sel eesmärgil Saudi Araabiaga koostööd; väljendab muret surmanuhtluse kasutamise eskaleerumise pärast Saudi Araabias, mis 2024. aastal saavutas enneolematu taseme – rohkem kui 345 hukkamist; kutsub Saudi Araabiat üles kehtestama hukkamistele moratooriumi; mõistab hukka surmanuhtluse jätkuva kasutamise mittesurmavate kuritegude, eelkõige uimastitega seotud kuritegude eest, mis kujutab endast rahvusvahelise inimõigustealase õiguse rikkumist, mis piirab surmanuhtluse kohaldamist ainult kõige raskemate kuritegudega, ning asjaolu, et üle poole kõigist 2025. aastal toimunud hukkamistest on olnud välisriikide kodanike hukkamised, sageli pärast kohtuprotsesse, mis ei vastanud rahvusvahelistele õiglase kohtumõistmise standarditele; nõuab samasooliste seksuaalsuhete dekriminaliseerimist;

39. mõistab hukka lastena toime pandud kuritegude eest surma mõistetud isikute jätkuva kinnipidamise ning kutsub Saudi Araabia ametivõime üles tühistama nende surmaotsused kooskõlas Saudi Araabia rahvusvahelisest õigusest tulenevate kohustustega ja 2020. aasta aprilli kuningliku dekreediga; kutsub Saudi Araabiat üles viivitamata ja tingimusteta vabastama kõik isikud, kes on kinni peetud oma inimõiguste rahumeelse kasutamise eest;

40. kutsub Saudi Araabiat üles ratifitseerima kõik põhilised rahvusvahelised inimõiguste ja töötajate õiguste konventsioonid; ergutab Saudi Araabiat tagama, et kõik kehtivad ja uued õigusaktid, sealhulgas karistusseadustik, oleksid kooskõlas rahvusvaheliste inimõiguste standarditega, ning rõhutab sellega seoses ÜRO süsteemi ja sõltumatu kodanikuühiskonnaga tehtava tiheda koostöö tähtsust;

o
o o

41. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Tema Majesteedile kuningas Salman bin Abdulaziz Al Saudile, kroonprints Mohammad bin Salman Al Saudile, Saudi Araabia Kuningriigi valitsusele ja šuura nõukogule; nõuab, et käesolev resolutsioon tõlgitaks araabia keelde.